

ሁለተኛ ምንጮች

(Secondary Sources)

ጳጥቴጀንት

(Septuagint (lxx))

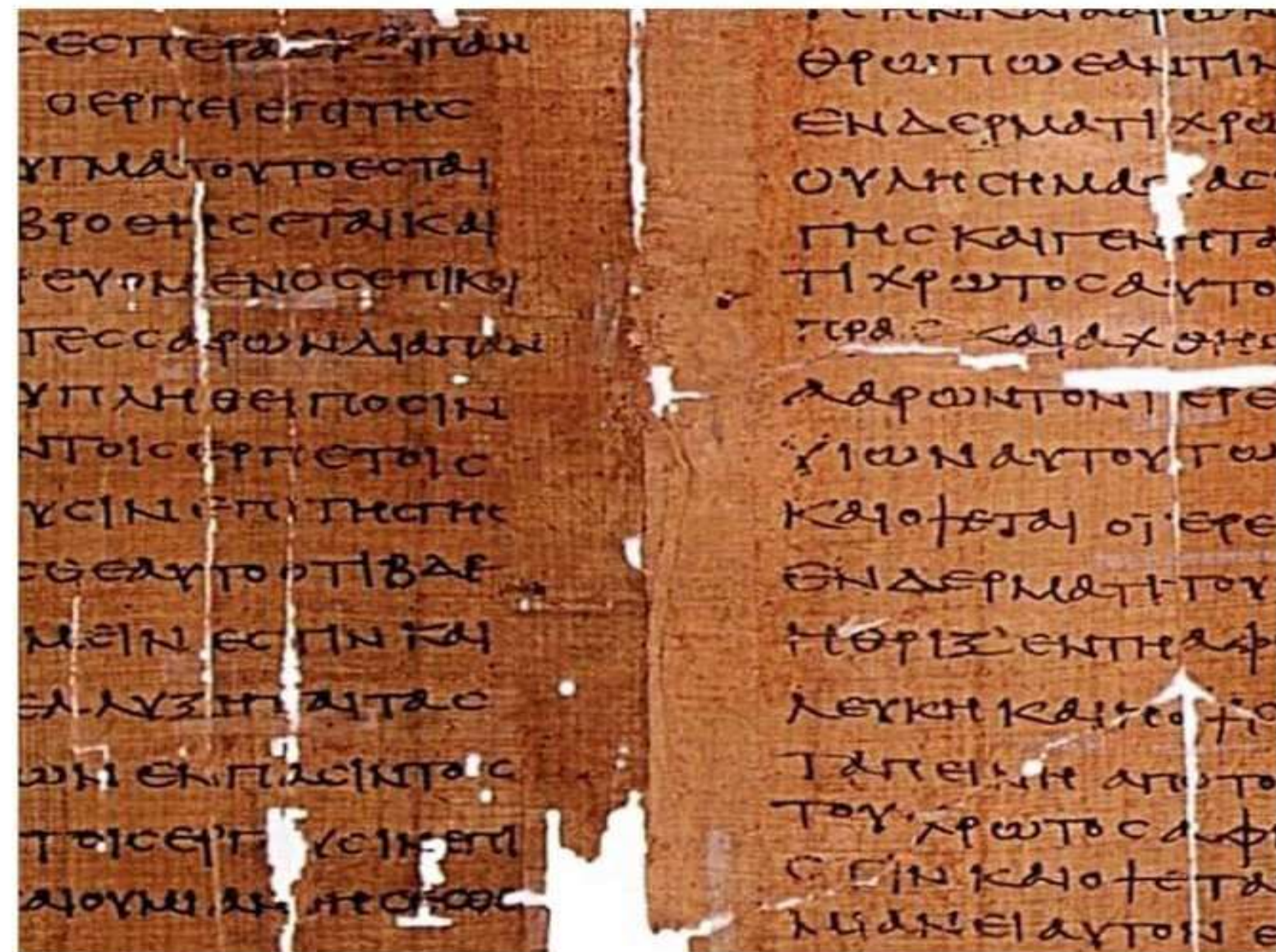
የተፃፈበት ዘመን ከ250 - 100 ዓ.ዓ

- የዕብራዊያን ቋንቋ እየሞተ እና የግሪክ ቋንቋ እያደገ ሲመጣ የብሉይ ኪዳን መጽሐፍት ወደ ግሪክኛ መተርጎም ነበረባቸው።
- በግብጽ ፋሮስ ደሴት በ 70 የአይሁድ ሊቃውንት ከዕብራይስጥ ወደ ግሪክ ቋንቋ ለመጀመሪያ ጊዜ የተተረጎመ የብሉይ ኪዳን ትርጉም ነው።
- ሰባ ሊቃናት ትርጉም የጥንት ቤተ ክርስቲያን ዋነኛ መጽሐፍ ቅዱስ ነበር።
- ሐዋርያት በተለይም ሉቃስ፣ ጳውሎስና የዕብራዊያን ፀሀፊ ከሰባ ሊቃናት ትርጉም ደጋግመው ይጠቅሳሉ።

Greek
Carbon ink
on payrus

Deuteronomy 23-28 1406 BC
Greek Septuagint 150 BC

Torah Scroll from two Synagogues in Fayyum, Egypt

□ ግሪክ ትርጉሞች

(Greek Translation)

- አቂላ (Aquila) 130 ዓ.ም
- ሳሙኤል (Symmachus) 3ኛ ክፍለ ዘመን አጋማሽ
- ቲዎዶቲዮን (Theodotion) 2ኛ ክፍለ ዘመን

The Jewish Encyclopedia Vol. 8

FRAGMENT OF AQUILA'S GREEK TRANSLATION OF II. KINGS (XXIII 15-19).

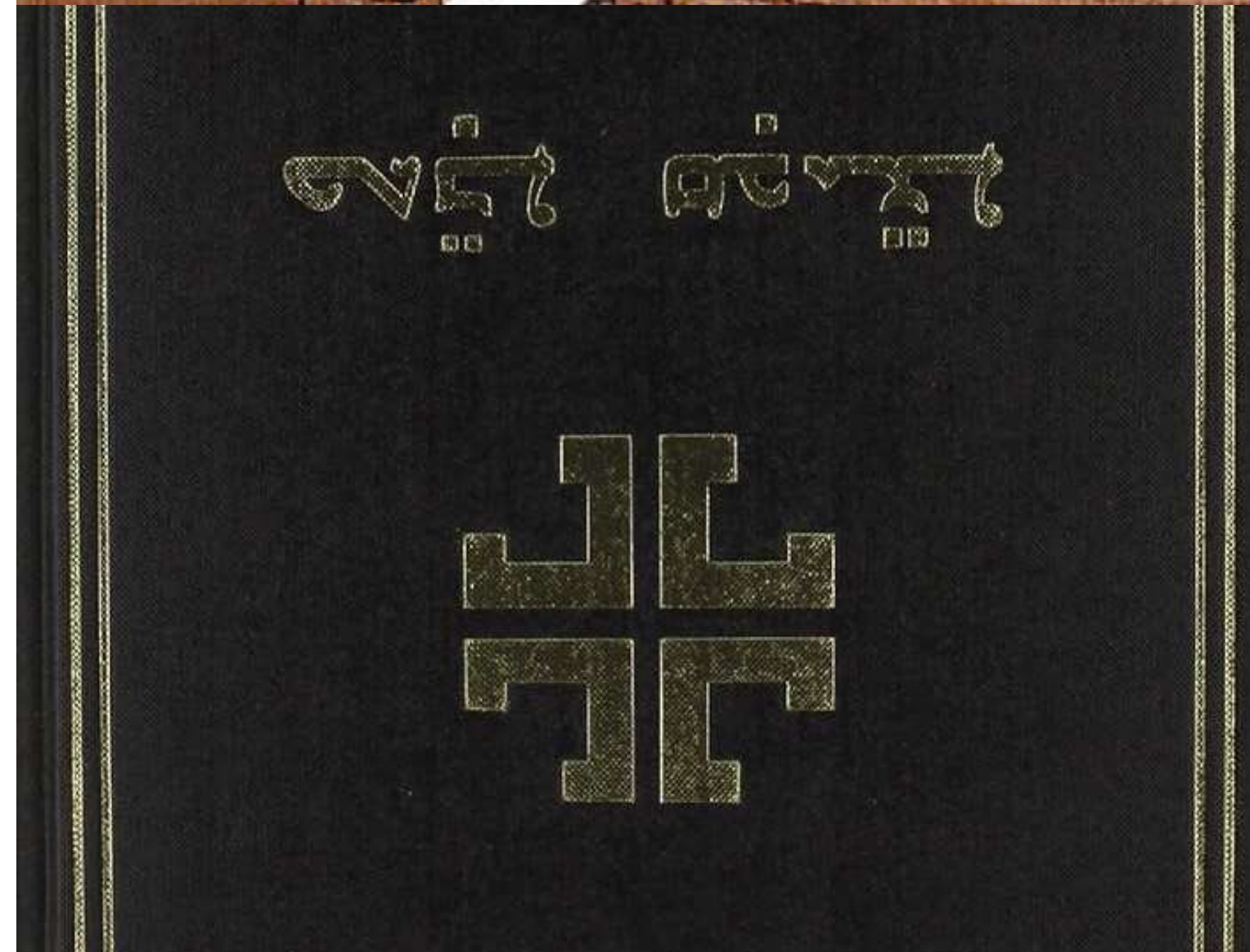
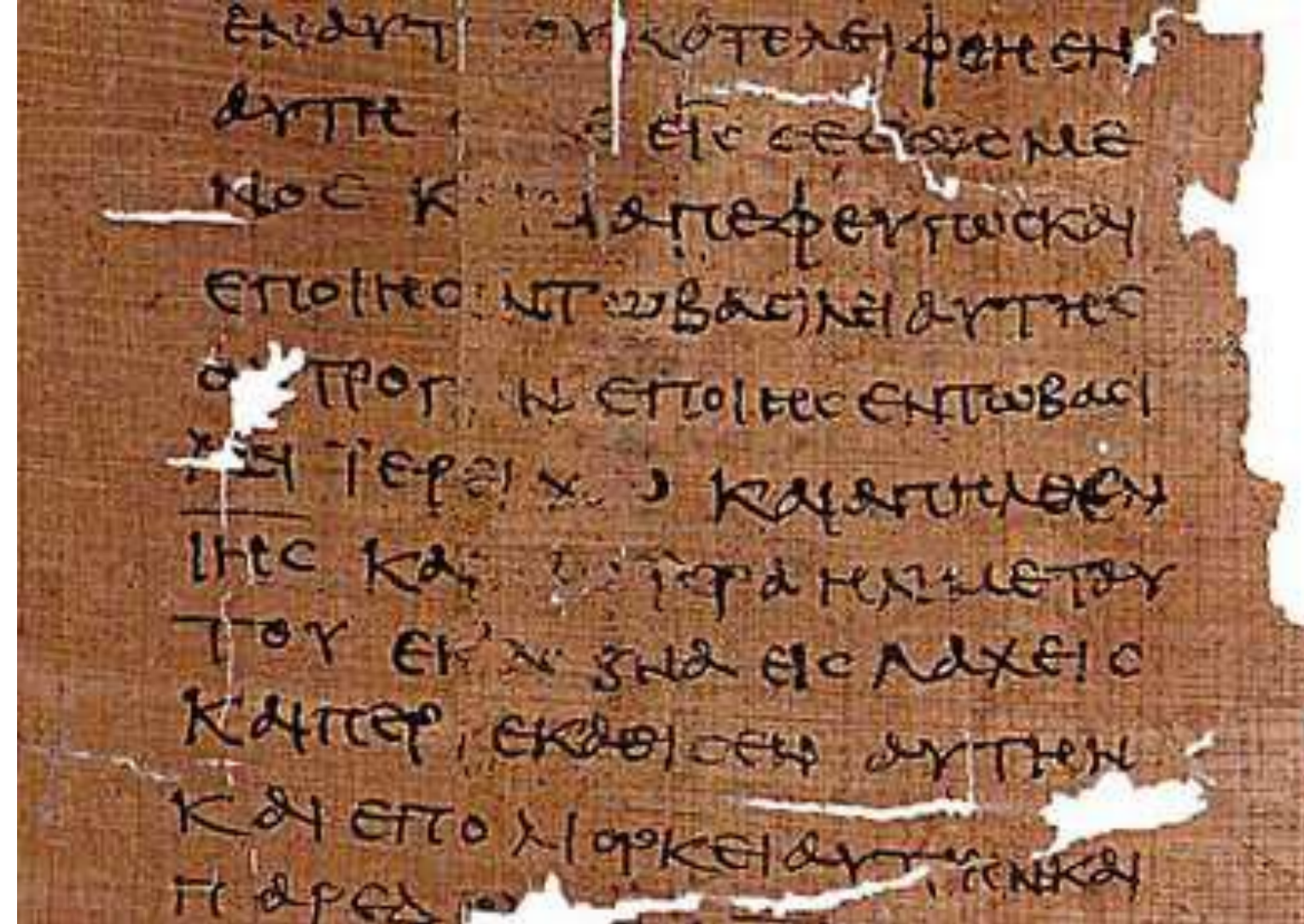
A Papyrus leaf with Hebrew written over the Greek; the Tetragrammaton is written in archaic Hebrew script.

ሲሮኒ

(Syriac Version)

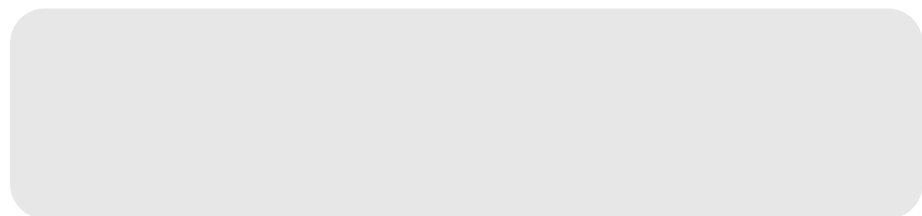
- አሮጌው ሲሪያክ (Old Syriac Version) 1ኛ ክፍለ ዘመን
- ሲሪያክ ፔሽታ (Syriac Peshta) 3ኛ ክፍለ ዘመን

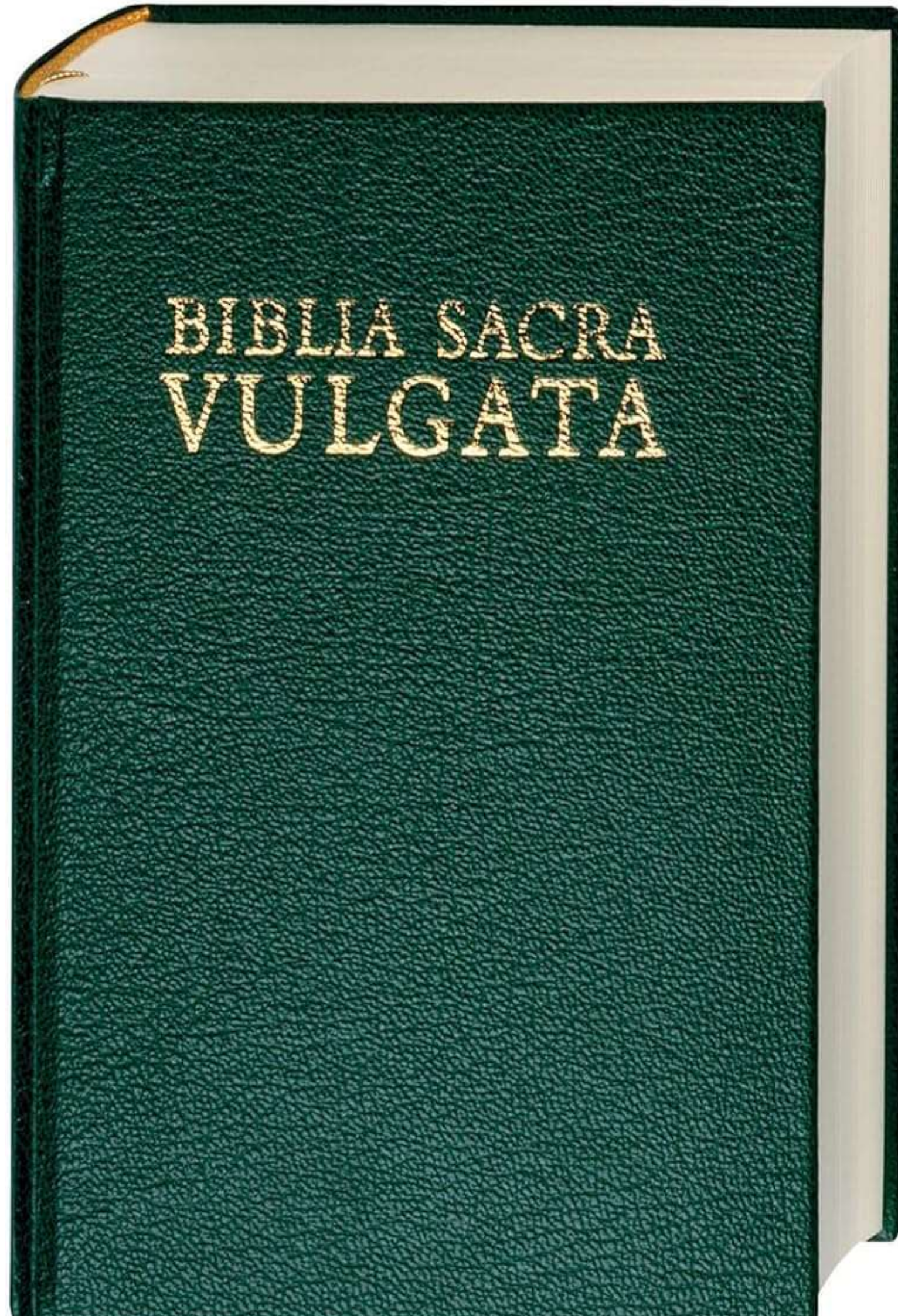

□ ላቲን

(Latin Version)

- ኣሮጌው(ጥንታዊ) (Old Latin) ላቲን 1ኛ ክፍለ ዘመን
- ላቲን ሹልጌት (Latin Vulgate) 400 ዓ.ም

ⲛⲧⲧⲏ

(Coptic Version)

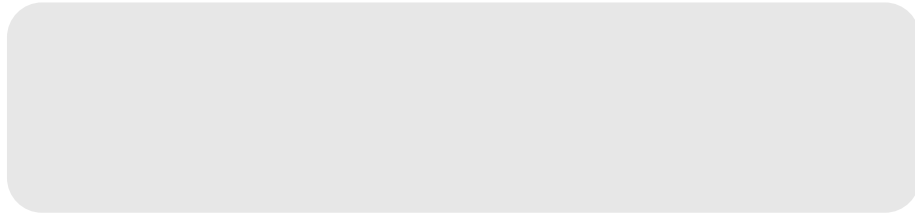
- ስህዲክ (የላይኛው ፵ብፅ) 3ኛ ክፍለ ዘመን
- ቦህሪክ (የታችኛው ፵ብፅ) 4ኛ ክፍለ ዘመን

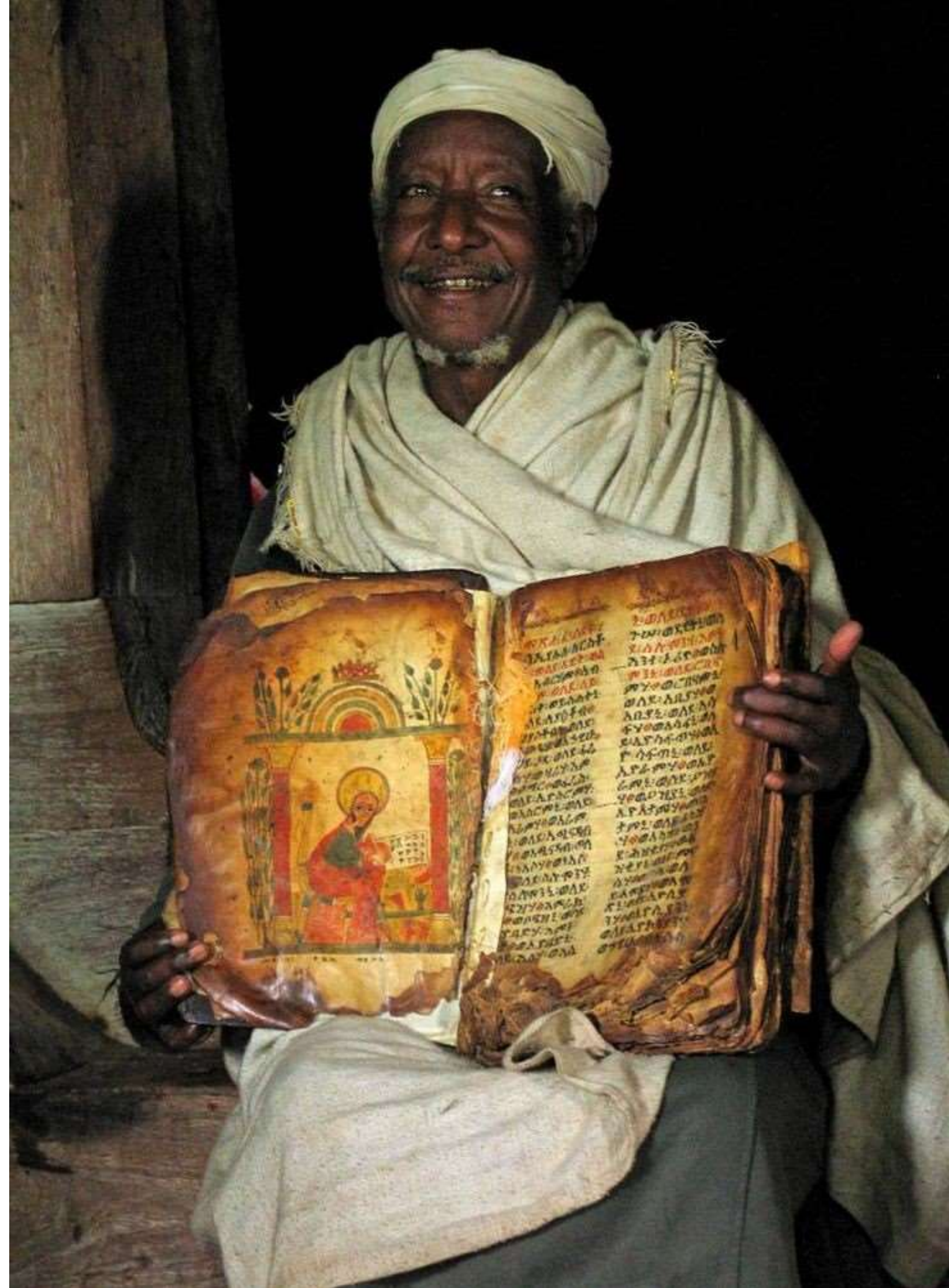

□ ሌሎች

(Other Versions)

- አርሜኒያን (Armenian Version) 5ኛ ክፍለ ዘመን
- ኢቶፒክ (Ethiopic Version) 5ኛ እና 6ኛ ክፍለ ዘመን
- አረቢክ (Arabic Version) 8ኛ ክፍለ ዘመን
- አረማይ

□ አረማይክ ታርገም

(Aramaic Targum)

የተፃፈበት ዘመን - 200-500 ዓ.ም

- አረማይክ ታርገም የብሉይ ኪዳን የአረማይክ ቋንቋ ትርጉም ነው።
- የግሪክ ቋንቋ እየተስፋፋ ሲመጣ ብሉይ ኪዳን ወደ ግሪክ በሰባ ሊቃናት እንደተተረጎመ ሁሉ፤ የዕብራይስጥ ቋንቋ እየጠፋና የአረማይክ ቋንቋ ተናጋሪ ሲበዛ ብሉይ ኪዳንን ወደ አረማይክ ቋንቋ ተተረጎመ።
- ታርገም - ትርጉም ወይም ፍቺ ማለት ነው። ለብሉይ ኪዳን ንባባት ጥናት ከፍተኛ አስተዋጽኦ አለው።

□ ለንደን ፖሊጎት

(London Polygot)

የተፃፈበት ዘመን - 1654-1657 ዓ.ም

- የአብራሃምም ጽሁፍ በላቲን ትርጉም የያዘ ሲሆን
- በውስጡ ላቲን ታርገም ሹልጌት አረብኛ ሴፕቱጀንት እና ፔሽታ ይዟል።

